

نگاهی به چالش‌ها و مشکلات اجتماعی زنان سرپرست خانوار

چرایی رشد خانه‌های بی‌پدر؟!

بر عهده دارند. این مسئولیت‌ها در اغلب موارد در شرایطی به این زنان تحمیل می‌شود که در طول زندگی خود آموزشی برای پذیرش آن ندیده‌اند و هیچ‌گونه آمادگی برای مواجه شدن با آن را ندارند. در ایران زنان سرپرست خانوار علاوه بر از دست دادن حمایت‌های خانواده و نیز تأمین نیازهای مالی زندگی از راه‌های نامناسب با مشکلاتی همچون نبود شرایط تحصیلی مناسب و در نتیجه اشتغال در بخش‌های کارمزدی یا دست مزد کم و دیدگاه‌های غیرمنصفانه جامعه نسبت به خود مواجه هستند.

امیرمهدی جلایری - روزنامه‌نگار: پدیده بی‌سرپرستی عمری بس طولانی دارد و از ادوار گذشته سیل، زلزله، طوفان، تهاجم گروه‌های متخاصم و ... پیوسته بشر را تهدید می‌کرده که حاصل آن می‌توانسته به صورت شکستن ستون‌های خانواده و از دست دادن همسر و به وجود آمدن پدیده بی‌سرپرستی باشد. در ایران امروزه زنان بسیاری هستند که به دلایل متعدد از جمله آسیب‌های اجتماعی مانند اعتیاد و بزه، جنگ، مهاجرت برای جستجوی کار، تعدد زوجات توسط مردان، طلاق، فوت شوهر و ... به‌تنهایی مسئولیت سنگین اداره مالی و معنوی یک خانواده را

غلامرضا انصاری در گفت‌وگو با آیت ماندگار:
چرا رسانه‌های مخالف دولت
در دوران احمدی‌نژاد ساکت بودند؟

زنان سرپرست خانوار در یک نگاه

نجمه پرویزی
استاد دانشگاه

برخلاف قانون اساسی همه مردم
تحت پوشش بیمه نیستند!

احمد آزادی‌خواه
نماینده مجلس

ayatemandegar
biweekly

هشت صفحه
قیمت: ۱۰۰۰ تومان
No.14 First Half of July, 2016
Political, Social

دوهفته نامه سیاسی، اجتماعی
شماره ۱۴
نیمه اول تیر ۱۳۹۵
سال دوم

سرمقاله

دولت‌ها در مورد حقوق زنان
شعار می‌دهند

مهدی آینی
نماینده مجلس ششم

عموماً دولت‌ها برای پیروزی در انتخابات و کارهای امثال آن در مورد حقوق زنان شعارهای تبلیغاتی می‌دهند و همواره اعلام می‌دارند که زنان نیمی از جمعیت کشور را تشکیل می‌دهند و یا اینکه، زنان مادرانی هستند که مردان تاریخ را می‌سازند و یا اینکه، اولین گام‌های تربیت و آموزش انسان‌ها از دامن زنان شروع می‌شود و دهها شعار زیبای دیگر اما اگر به سیر تحول قوانین حقوقی زنان در جامعه نگاه کنیم در خواهیم یافت که متأسفانه دولت و دولتمردان در موضوع حق و حقوق زنان چه بسیار سخنرانی‌های تبلیغاتی کرده‌ و چه بسیاری از این گونه سخنرانی‌های شعاری به نفع خود بهره‌های سیاسی برده ولی در احقاق حقوق زنان در همان گام‌های ابتدایی ساکن و متوقف مانده و کاری درخور ارزش و اهمیت زنان جامعه انجام ندادند. امروز حدود چهل سال از انقلاب اسلامی ایران می‌گذرد و بایستی دولتمردان پاسخ دهند که برای احقاق حقوق مادی و معنوی زنان ایران چه قدم‌های اساسی و عملی برداشته‌اند؟ آیا در طول این سال‌ها حق زن بر مرد مشخص شده است؟ آیا در طول این سال‌ها حقوق زنان در موضوعاتی نظیر ارث، طلاق، حضانت، تحصیل، اشتغال، بیمه، بازنشستگی، آموزش و پرورش، سلامت جسمی، سلامت روانی، امنیت اجتماعی، سرپرستی خانواده، پوشش و حجاب، درآمد و پس‌انداز، کار و تولید، دستمزد کار، حق رأی و کسب مناصب مدیریتی و حاکمیتی، حضور در عرصه‌های ورزشی، فرهنگی و اجتماعی و در یک کلام حقوق مساوی زن و مرد در امورات عمومی و اجتماعی که دنیا آن را در حقوق بشری و انسانی و اسلام آن را در حقوق اسلامی زن مطرح کرده است برآورد و محقق شده است؟ و اگر نشده است واقعاً چه کسانی در کشور مسئول و مقصر این اهمال‌کاری‌ها و تضییع حقوق زنان ایران هستند؟

باید به سمت آموزش، تربیت و توانمندسازی برویم!

محمد هادی جامعی

در گفت و گو با
آیت ماندگار از
وضعیت زنان
سرپرست خانوار
می‌گویید...

۳۰۲

kazemi

در این شماره می‌خوانید

یادداشتی از ابوالفضل زاهدی پور:
سرپرستانی که خود
بی‌سرپرست‌اند!

۵۰۳

یادآوری یک کمپین:
سه‌شنبه‌های سبز را فراموش
نکنیم!

۸

نگاهی به آمار و ارقامی تلخ!

مسببان رشد خانواده‌های بی‌مرد

سه سال پیش بر اساس نتایج سرشماری سال ۱۳۹۰ بیش از ۲ میلیون و ۵۰۰ هزار خانوار از خانواده‌های کشور توسط زنان سرپرستی می‌شود که رقمی حدود ۱۲٫۱ درصد کل خانوارهای کشور است. این آمار نسبت به چند سال گذشته یعنی در سال ۱۳۸۵ بیشتر از ۹۰۰ هزار خانوار افزایش‌یافته است و به عبارت بهتر طی این سال ها تعداد زنان سرپرست خانوار از حدود یکمیلیون و ۶۰۰ هزار نفر به حدود ۲ میلیون و ۵۰۰ هزار نفر افزایش‌یافته است بنا به اظهار رئیس سازمان بهزیستی کشور در حقیقت ۲۰ الی ۴۰ درصد تعداد زنان سرپرست خانوار در سال افزایش می‌یابد. موسوی چلک آمار طلاق را عمده‌ترین دلیل افزایش تعداد زنان سرپرست خانوار دانست و پس‌از آن مرگ‌ومیرهای ناشی از تصادفات رانندگی و فوت طبیعی را به‌عنوان دومین و سومین دلیل افزایش تعداد

زنان سرپرست خانوار اعلام کرد. متأسفانه در جامعه ما زندگی زنان پس از ترک شوهر به دلیل فوت یا طلاق، غالباً با ایهامات و مخاطراتی روبرو است.ازجمله: سرپرستی فرزندان به‌تنهایی و گاه به‌سختی، مشکلات اقتصادی، زندگی در تنهایی همراه با افسردگی و ناامیدی، همچنین نگرش غلط جامعه نسبت به زنان مطلقه و بیوه در نبود همسرانشان، آنان را در روابط اجتماعی و حضور در اجتماع با مشکلات عدیده‌ای روبرو می‌کند (لرپویی، ۱۳۹۰:۱۱۹). براساس سرشماری سال ۱۳۸۵، میزان سرپرست‌زنان در سرپرستی خانواده‌ها، ۹۴ درصد بود که این میزان در سال ۱۳۷۵، ۸۴ درصد بوده و طی یک دهه از رشد یک‌درصدی برخوردار شده است؛ بنابراین، سالانه ۶۰ هزار زن در کشور بی‌سرپرست شده‌اند. ارقام مربوط به ساختار سنی این گروه از زنان، حاکی از آن است که حدود ۲۶ درصد از آن‌ها در گروه سنی ۲۵ تا ۴۴ سال، ۳۸ درصد بین ۴۵ تا ۶۴ سال و ۲۵ درصد زیر این ۶۵ ساله و بالاتر قرار دارند.

همین‌دلیگر، هر چه سن زنان افزایش می‌یابد، احتمال قرار گرفتن آن‌ها بین گروه‌زنان سرپرست خانوار بیشتر می‌شود (لرپویی، ۱۳۹۰: ۱۲۰). با توجه به این‌که در سال‌های اخیر با روند در حال رشد شمار زنان سرپرست خانوار مواجه بوده‌ایم که یکی از مهم‌ترین دلایل آن افزایش آمار طلاق است براساس عوامل و شرایط اجتماعی - تاریخی و نه فردی و روانی باید مورد وضف و تبیین واقع شوند. به همین دلیل هنگام مطالعه بر روی پدیده‌ای شایع و آسیب‌زا نظیر طلاق

روژدرو

نگاهی به مشکلاتی است که این زنان در زندگی خود با آن دست‌وپنجه نرم می‌کنند. از سال ۲۰۰۰ میلادی که شاخص‌های سلامت اجتماعی، در دنیا مطرح شد، دیگر برای مسائل اجتماعی، سریع بحث بیماری روانی نمی‌رویم و آن‌ها را بعد بیماری اجتماعی بررسی می‌کنیم؛ مثلاً فردی که اعتیاد به مواد مخدر دارد احتمالاً به علت این است که سلامت اجتماعی او دچار مشکل شده است. یا اگر طلالی اتفاق می‌افتد می‌توان گفت که احتمالاً سلامت اجتماعی خانواده مشکل دارد و با توجه به این‌که تنها مددکاران اجتماعی دانش و مهارت‌های مربوط به‌سلامت اجتماعی را دارند از سال ۲۰۰۰ میلادی مددکار اجتماعی به‌عنوان مسئول سلامت اجتماعی افراد معرفی شدند (سام.آر.ام، ۱۳۸۶: ۱۰). ازآنجایی که فرزندان طلاق حتماً با مشکلات فراوانی روبرو هستند و در طی بزرگ شدن خود پدری نمی‌بینند و از این مفهوم چیزی در ذهن خود ندارند لذا بررسی این مبحث ضروری می‌نماید.به دلیل اینکه فرزندان این خانوارها دوران مهم و حیاتی زندگی خود را در نبود همسرشان سپری می‌کنند اقدامات مددکارانه‌ای می‌طلبید. خانواده اساسی‌ترین نهاد جامعه‌پذیر کردن کودکان به‌ویژه در اولین سال‌های حساس زندگی کودک است. خانواده تحت شرایط صحیح کودکان را آماده می‌سازد تا توانایی‌های بالقوه خود را شناسایی کند و به‌عنوان افراد بالغ نقش‌های سوسمندی را در جامعه به‌عهده گیرند.طبیعی است که خانواده‌در طی نخستین سال‌های زندگی کودک بر اساس تماس نزدیک و دائمی با او نقش قابل‌ملاحظه‌ای در شکل‌گیری شخصیت و رفتار وی دارد. محیط گرم و دوستانه خانواده که در آن پدر و مادر و اعضای دیگر خانواده دارای روابط خوب و صمیمانه‌ای هستند.

ادامه در صفحه بعد

آبیت

جانش

سید محمد چلوینی

روزنامه‌نگار

ریشه یابی فروپاشی خانواده‌ها

جامعه و فرهنگ را تلاش جمعی افراد می‌سازد

از زمانی که ازدواج و تشکیل خانواده نظم و نسقی فرهنگی یافت مفهوم جدایی و طلاق نیز به وجود آمد و این دو موقعیت تنها در کنار هم‌دیگر معنا می‌یابند. با تعمیم فرهنگ‌ها و پیچیدگی جوامع، ازدواج و طلاق نیز که از عناصر مهم فرهنگی در بسیاری از جوامع یک راهبرد اجتماعی فرآگیر برای کل جامعه جهت کاهش و به حداقل رساندن آسیب‌ها ارائه دهیم. این مسئله جای دابلکتیک نظر و عمل به‌عنوان پدیده‌ای اجتماعی می‌شناسد که باید علل و پیامدهای فرهنگی- اجتماعی آن را موردبررسی قرار داد؛ یعنی به‌رغم نظر برخی از محققین در سایر حوزه‌های علوم انسانی نمی‌توان چنین موضوعاتی را تا حد امور فردی و روانی و یا تربیتی نقصان داد و صرفاً با نگاهی روانشناسانه و تعلیم و تربیتی به آن‌ها پرداخت.

جامعه و فرهنگ را تلاش جمعی افراد است که بنا بر روی سبب‌ها، مظاهر و آثار فرهنگی عناصر فرهنگی با دیگر جوامع و فرهنگ‌ها است تلاشی عمیق می‌نماید. این تبادلات می‌تواند در کوتاه‌مدت بر عناصر مادی فرهنگ و در درازمدت بر جنبه‌های غیرمادی فرهنگ و مؤلفه‌های آن ازجمله ازدواج و طلاق برقرار است براساس عوامل و شرایط اجتماعی - تاریخی و نه فردی و روانی باید مورد وضف و تبیین واقع شوند. به همین دلیل هنگام مطالعه بر روی پدیده‌ای شایع و آسیب‌زا نظیر طلاق

دوهفته نامه سیاسی، اجتماعی

شماره ۱۴

نیمه اول تیر ۱۳۹۵

پرونده

اما مسئله این است که نه‌تنها نگاه مادی و اقتصادی به توسعه بلکه حتی بنیادی‌ترین سطح توسعه یعنی توسعه انسانی و فرهنگی نیز تا جایی که به بحث ما یعنی طلاق مربوط می‌شود از آن‌چیز که حامل مفاهیمی نظیر باعث فساد، سوساستفاده حاکمان و فروپاشی سیستم‌های سنتی اجتماعی، معیشتی، سیاسی و اخلاقی آن‌ها نیز شده است ۱۰۰

دوهفته نامه سیاسی، اجتماعی

شماره ۱۴

نیمه اول تیر ۱۳۹۵

مقابله کرد اما بهر صورت گریزناپذیر است. مطلب دیگر اینکه ایران جامعه‌ای دهگمی‌های چنین موقعیتی است؛ که این مسئله در پژوهش‌های مربوط به طلاق نیز باید موردتوجه واقع شود. گذار به موقعیت جدید، برخی از عوامل مؤثر در طلاق که ریشه در سنت‌ها دارند را می‌تواند کاهش دهد اما همچنین می‌تواند آن را به‌صورت های دیگر بروز دهد و یا زمینه‌ساز عوامل دیگری شود که ریشه در خود موقعیت جدید دارند.

افزایش نرخ طلاق چه به‌طور مطلق و چه نسبت به نرخ ازدواج و همچنین بالاتر رفتن سن ازدواج و بحران جمعیت و تبعات عدیده اجتماعی آن‌ها در بسیاری از کشورهای جهان ازجمله کشورهای توسعه‌یافته مؤید این مطلب است. گفتمان مدرن ضرورتاً متضمن مفاهیم و فرآیندهایی است که ریمینه و علل طلاق را تقویت می‌کنند مانند تفرقه، برابری و استقلال زنان که مفهوم اخیر و فرآیندهای منتهج از آن می‌تواند بسیاری از موانع اقتصادی و فرهنگی را به‌ویژه برای زنان کاهش دهد. از سوی دیگر تغییر سبک زندگی می‌تواند معنا و اهمیت ازدواج و تشکیل خانواده و زندگی مشترک را که جایگاه مهمی در سنت داشتند زیر سؤال ببرد و موقعیت پلانکتیکی که مفاهیمی نظیر ازدواج، خانواده، پدر و مادر و فرزند بودگی (روابط نسبی و سببی) پیداکرده‌اند بپذید همین مطلب است.

همچنین بحث حقوق زن که به‌ویژه در صدسال اخیر و در قالب ادعای مدل‌های فمینیستی بر آن تأکید شده است، با زمینه‌سازی برای بهره‌مندی یکسان زنان و مردان از حقوق و طلاق بدون در نظر گرفتن کل سیستم اجتماعی فرهنگی موجود و همچنین تاریخ‌پندمی جامعه و اینکه جامعه، هستاری دائمی بویا، متحول و همواره در حالت مبادله انجام‌گرفته نشان دادند که کمک‌های مالی و پولی بین‌المللی که باهدف توسعه اقتصادی می‌تواند در کوتاه‌مدت بر عناصر مادی فرهنگ

اما مسئله این است که نه‌تنها نگاه مادی و اقتصادی به توسعه بلکه حتی بنیادی‌ترین سطح توسعه یعنی توسعه انسانی و فرهنگی نیز تا جایی که به بحث ما یعنی طلاق مربوط می‌شود از آن‌چیز که حامل مفاهیمی نظیر باعث فساد، سوساستفاده حاکمان و فروپاشی سیستم‌های سنتی اجتماعی و گفتمان حقوق بشری قرار دارد که هرچند باید با آن مدرنیسم به‌بیش بریم. به‌عنوان‌مثال علل

طلاق را دیگر نمی‌توان تا حد عوامل ظاهری نظیر عدم پرداخت نفقه، اعتیاد مرد، ضرب و شتم، فحاشی و تهمت، الکی بودن یا عقیم بودن مرد، اهانت به مقدسات، عدم تفاهم و اختلاف سنی و طبقاتی تقلیل داده به همین دلیل ساده که این مسائل همیشه در جامعه ایران وجود داشته و دارد.

پاسخ به این سؤال که چرا طبق آمارهای سازمان ثبت‌احوال و دفتر آمار و اطلاعات جمعیتی، نسبت طلاق به ازدواج در کل کشور طی دو دهه اخیر رشد قابل‌توجهی داشته است؟۱۰۰، نیاز به در نظر گرفتن فرآیندهای توسعه و جهانی‌شدن و پیامدهای حاصله نظیر ورود مفاهیم مدرن مثل آزادی، برابری جنسیتی، حقوق اجتماعی منسایو برای زنان و مردان، افزایش حضور اجتماعی و سطح تحصیلات زنان، روند رو به گسترش مهاجرت از روستاها و شهرستان‌ها به شهرهای بزرگ همراه با افزایش تحکرات اجتماعی و شغلی در این شهرها و همچنین تغییر سبک زندگی

به‌عنوان‌مثال نابرابر هسری و ازدواج اجباری پدیده‌های رایج در سنت ازدواج ما ایرانیان به‌ویژه به لحاظ سنی و اقتصادی بوده است که چنین موقعیت‌هایی را در اشکال زندگی روستایی و عشایری می‌توان امری پلانکتیکی که مفاهیمی نظیر ازدواج، خانواده، پدر و مادر و فرزند بودگی (روابط نسبی و سببی) پیداکرده‌اند بپذید همین مطلب است.

همچنین بحث حقوق زن که به‌ویژه در صدسال اخیر و در قالب ادعای مدل‌های فمینیستی بر آن تأکید شده است، با زمینه‌سازی برای بهره‌مندی یکسان زنان و مردان از حقوق و طلاق بدون در نظر گرفتن کل سیستم اجتماعی فرهنگی موجود و همچنین تاریخ‌پندمی جامعه و اینکه جامعه، هستاری دائمی فوق الذکر از علل مؤثر و درعین‌حال

طلاق و هزینه‌های اجتماعی و موقعیت‌های آسیب‌خورده حاصل از آن نظیر ناهنجاری‌های روانی، خودکشی و کودکان طلاق و … است؛ به همین دلیل است که طلاق را صرفاً نباید روزافزون انتقال می‌دهند، به همین دلیل، بحث رشد طلاق در ایران و علل و پیامدهایش را باید در زمینه‌ای از آمیختگی سنت و مدرنیسم به‌بیش بریم. به‌عنوان‌مثال علل

پرونده

آبیت

و وجود نیامده به‌طوری‌که مشاغل پر درآمد و جابجادهای مهم اجتماعی همچنان در اختیار مردان قرار دارد. لذا در ازدواج‌هایی که رخ می‌دهد ملغمه‌ای از نابرابر هسری به لحاظ اقتصادی و زندگی روستایی و عشایری می‌تواند حاصله شود. گفتمان مدرن ضرورتاً متضمن مفاهیم و فرآیندهایی است که ریمینه و علل طلاق را تقویت می‌کنند مانند تفرقه، برابری و استقلال زنان که مفهوم اخیر و فرآیندهای منتهج از آن می‌تواند بسیاری از موانع اقتصادی و فرهنگی را به‌ویژه برای زنان کاهش دهد. از سوی دیگر تغییر سبک زندگی می‌تواند معنا و اهمیت ازدواج و تشکیل خانواده و زندگی مشترک را که جایگاه مهمی در سنت داشتند زیر سؤال ببرد و موقعیت پلانکتیکی که مفاهیمی نظیر ازدواج، خانواده، پدر و مادر و فرزند بودگی (روابط نسبی و سببی) پیداکرده‌اند بپذید همین مطلب است.

همان‌گونه که قبلاً اشاره شد طلاق را نمی‌توان صرفاً امری آسیب‌زا تلقی نمود. طلاق‌کی که در صورت عدم انجام، به خودسوزی بینجامد و رفتارهای ناهنجار اجتماعی و از دست رفتن شأن و اعتبار نفس و زوال ارزش‌های اخلاقی و افزایش خطر اعتیاد و خودکشی در اعضا خانوار تک سرپرست، اعمال در تربیت فرزندان و الگوهای ناهنجار از سوی کودکان و مورد مقایسه با گذشته قابل‌توجه است و احتمال دارد که در آینده تبدیل به یک پدیده اجتمای مهم گردد.

منابع و مآخذ

۱- فکوهی، ناصر، توسعه و انسان‌شناسی کاربردی، تهران، نشر افکار، ۱۳۸۸، ص ۴۹

۲- زرژ، سوزان، ۱۹۹۹، ص ۳۰، برگرفته از: متناسب با زمینه‌های فرهنگی- اجتماعی برآمدند و تصمیم‌گیری‌ها و برنامه‌ریزی‌های هفتمندی

۳- ترجمه ناصر فکوهی، تهران، نشر نی، ص ۲۱۹

۴- اطلاعات آماری طلاق در ایران، برگرفته از دفتر آمار و اطلاعات جمعیتی و همچنین آمارهای سازمان ثبت‌احوال کشور

دلیل موضوعی که برای این پرونده اینترنتی شده است؟ نسخه شفابخش این قشر بالا بردن مهارت آن‌ها است. کشورهای پیشرفته هم روی همین موضوع کار کرده‌اند. کنترل میزان هزینه‌های فرهنگی کشور نقش به سزایی را در این راستا دارد. به عهده‌دار طرح توانمندسازی زنان سرپرست خانوار مطالبه‌ای است که خود این افراد هم خواهان آن هستند. این‌ها علاقه دارند با عزت، شغل و درآمد داشته باشند. این‌ها از نگاه ترحم آمیز جامعه نسبت به خود تفرق دارند و دوست دارند اثربخش باشند.

برخی معتقدند که جای استفاده از عبارات زنان سرپرست خانوار باید از تیتتر زنان مسئول خانواده استفاده کرد، نظر شما در این رابطه چیست؟

من هم موافقم که از این تغییر عبارت استفاده شود زیرا عنوان زنان سرپرست خانوار بار منفی دارد و بهتر است از زنان مسئول خانوار به جای آن استفاده شود. همانطور که دنیا به این رسیده که به جای استفاده از واژه کشورهای عقب مانده عید عبارت کشورهای توسعه نیافته استفاده کند. بهرحال نوع استفاده از ادبیات می‌تواند تا حد زیادی فضا را تحلیف کند که این خود مقدمه‌ای برای شروع یک حرکت بزرگ‌تر است.

در انتها اگر صحبت خاصی دارید بفرمایید؟

ما در کشورمان با مشکلات زیادی دست و پنجه نرم می‌کنیم ولی باید بدانیم که مشکلات اجتماعی و فرهنگی بسیار عمیق است و اگر دیر اقدام کنیم ابتکار عمل از دستمان خارج می‌شود. مسئولین تصمیم گیر و تصمیم ساز باید برای مشکلات این چنینی اولویت بالاتری را قائل شوند. ما برای جلوگیری از فساد و بداخلاقی‌های رایج در جامعه باید به سمت آموزش، تربیت و توانمندسازی برویم.

منبع سلامت نیوز

منبع سلامت نیوز

اعتیاد و طاق وصلح رشد زنان

سپرست خانوار

گروه اجتماعی تعداد زنان سرپرست خانوار روزبه‌روز در حال افزایش است و به گفته کارشناسان، افزایش آمار طلاق مسکن است این آمار را با رشد جیبیغریب روبه‌رو کند.
نقص آمار در کشور ما از مهم‌ترین معضلاتی است که بر سر راه رسیدگی به مشکلات قرار دارد، این موضوع در خصوص آخرین آمار از تعداد زنان سرپرست خانوار در کشورمان نیز صدق می‌کند.براساس آمار سرشماری سال ۸۵ تعداد زنان سرپرست خانوار و بی‌سرپرست یک‌میلیون و شش‌صد و چهلوپنجم هزار نفر بوده است اما هرروز که می‌گذرد بر تعداد وعده‌های مسئولان کشور برای بهتر کردن وضعیت آن‌ها افزوده می‌شود ولی هنوز هم که هنوز است مسئولان نتوانسته‌اند آن‌طور که بایدونباید کاری برای این زنان انجام دهند.

اعتیاد نیز یکی از مشکلاتی است که خانواده‌های زیادی با آن دست‌به‌گریبان‌اند. این در حالی است که تعداد زیادی از مردان سرپرست خانوار که متعاد هستند در هیچ آماری محاسبه نشده‌اند تا بتوان با استناد به این آمار تعداد زنان سرپرست خانوار مشخص و معلوم شود که چه تعداد از خانواده‌ها علاوه بر حمایت مالی نیاز به مشاوره برای حل مشکلات ناشی از اعتیاد در خانواده‌اند. بر این اساس می‌توان نتیجه گرفت که تعداد زنان سرپرست خانوار در کشور بیش از سه میلیون نفر است. حمایت از زنان سرپرست خانوار به عهده سازمان بهزیستی و کمیته امداد امام‌خمینی (ره) گذاشته‌شده، اما تعداد زنان سرپرست خانوار که حمایت‌های این سازمان‌ها مشکلات آن‌ها را رفع نمی‌کند یا هیچ کمکی از این دو نهاد دریافت نمی‌کنند زیاد است.

مشاغل نیمه تخصصی در انتظار زنان

سرپرست خانوار

مشکل دیگر این زنان نداشتن مسکن است که به دلیل پایین بودن درآمدنی‌توانند مسکن مناسبی اجاره کنند و مجبورند در مناطق نامناسب که اجاره کمتری دارد، سکونت داشته باشند پس به‌طور کلی اقتصاد به‌عنوان اصلی‌ترین مشکل زنان سرپرست خانوار مطرح است.

اگرچه در برنامه‌های چهارم و پنجم توسعه از رسیدگی به وضعیت زنان سرپرست خانوار نام‌برده شده و مصوب شده تا به این زنان از منابع دولتی حقوق پرداخته‌شود، اما محدودیت‌منبع که همواره یکی از مهم‌ترین مشکلات دولتها در تمام تاریخ بوده مابع از این شده تا حقوق‌خورری به این زنان پرداخته‌شود، به‌گونه‌ای که سال گذشته سازمان بهزیستی به‌نژان سرپرست خانوار پنجادوچهار هزار تومان پرداخت می‌کرد که اگر بنا بود این مقدار بر اساس برنامه‌های مصوب چهارم و پنجم توسعه باشد، زنان سرپرست خانوار باید ۴۰ درصد تا حقوق مصوب قانون کار یعنی ماهیانه صد و سی‌وودو هزار تومان دریافتی داشته باشند. این در حالی است که حداقل‌های ماهانه خانوارهای ساکن تهران، رقمی معادل یک‌میلیون و دوپست و شش‌هزار تومان است؛ به‌طوری‌که هزینه سالانه خانوارهای مناطق شهری تهران حداقل چهارده میلیون و شش‌صد هزار تنگ تومان برآورد شده است. هزینه زندگی در تهران از زندگی در سایر شهرها کمی بیشتر است، باین‌حال ازآنجاکه بخش اعظم زنان سرپرست خانواده شهرنشین‌اند و بیش از نیمی‌ا آنان بیگار و نیازمند کمک‌های دولتی هستند، مقایسه ارقام ارائه‌شده توسط شهرداری تهران و کمک‌های کمیته امداد و سازمان بهزیستی، دو نهاد مسئول رسیدگی به زنان سرپرست خانواده، تصویر از فقر فزاینده خانواد‌های زن سرپرست به دست می‌دهد.

به گفته دکتر نرنگ‌زاد مشکلات مالی از مهم‌ترین مشکلات زنان سرپرست خانوار است. وی تأکید می‌کند: «زنان سرپرست خانوار به دلیل اینکه هم نقش پدر و هم نقش مادر را به عهده دارند، معمولاً نمی‌توانند نقش پدر را به‌درستی ایفا کنند و خلا‌عاطفه مردانه در فرزندان این خانواده‌ها دیده می‌شود.» وی در خصوص مشکلات خانواد‌های دارای زنان سرپرست خانوار می‌گوید: «ازواج‌های زودهمگام، دوستی‌های غیرمنطقی، انزوا، افسردگی، بدبینی و حسن‌انتم‌جویی در بسیاری از فرزندان خانواد‌های زنان سرپرست خانوار قابل بروز است؛ در حالی‌که خانواده غیبت مادر نیز به علت اجبار برای اشتغال تأثیر منفی در مسائل تربیتی فرزندان دارد.» دکتر نرنگ‌زاد با اشاره به اینکه ۱۰ درصد از خانواد‌های ایرانی، زن سرپرست هستند، تأکید می‌کند: «صفت پوشش‌های حمایتی، سبب مضاعف شدن فعالیت این افراد در محیط‌های کاری خارج از خانه شده است.»

۶ آست نانگ

تلنگر

مصدجولاصری

روزنامهتلنگر

درحالی‌که عنوان می‌شود تقریباً هیچ‌کدام از اهداف برنامه چهارم توسعه در مورد زنان محقق نشده است و در راستای خروج کاردخ سرپرست خانوار از فقر و بیکاری و فراهم آوردن زمینه مشارکت زنان در فعالیت‌های اجتماعی به نقطه مطلوب نرسیده است و دولت نهم تنها به زنان سرپرست خانوار توجه داشته است اما بررسی وضعیت این قشر از زنان نیز نشان می‌دهد که مشکلات در این زمینه هنوز باقی است.

حوزه زنان سرپرست خانوار که دولت نهم بر اساس شعار مهرورزی و عدالت‌گستری روی زنای با آن دست‌به‌گریبان‌اند. این در حالی است که تعداد زیادی از مردان سرپرست خانوار که متعاد هستند در هیچ آماری محاسبه نشده‌اند تا بتوان با استناد به این آمار تعداد زنان سرپرست خانوار مشخص و معلوم شود که چه تعداد از خانواده‌ها علاوه بر حمایت مالی نیاز به مشاوره برای حل مشکلات ناشی از اعتیاد در خانواده‌اند.

بر این اساس می‌توان نتیجه گرفت که تعداد زنان سرپرست خانوار در کشور بیش از سه میلیون نفر است. حمایت از زنان سرپرست خانوار به عهده سازمان بهزیستی و کمیته امداد امام‌خمینی (ره) گذاشته‌شده، اما تعداد زنان سرپرست خانوار که حمایت‌های این سازمان‌ها مشکلات آن‌ها را رفع نمی‌کند یا هیچ کمکی از این دو نهاد دریافت نمی‌کنند زیاد است.

مشاغل نیمه تخصصی در انتظار زنان

سرپرست خانوار

مشکل دیگر این زنان نداشتن مسکن است که به دلیل پایین بودن درآمدنی‌توانند مسکن مناسبی اجاره کنند و مجبورند در مناطق نامناسب که اجاره کمتری دارد، سکونت داشته باشند پس به‌طور کلی اقتصاد به‌عنوان اصلی‌ترین مشکل زنان سرپرست خانوار مطرح است.

اگرچه در برنامه‌های چهارم و پنجم توسعه از رسیدگی به وضعیت زنان سرپرست خانوار نام‌برده شده و مصوب شده تا به این زنان از منابع دولتی حقوق پرداخته‌شود، اما محدودیت‌منبع که همواره یکی از مهم‌ترین مشکلات دولتها در تمام تاریخ بوده مابع از این شده تا حقوق‌خورری به این زنان پرداخته‌شود، به‌گونه‌ای که سال گذشته سازمان بهزیستی به‌نژان سرپرست خانوار پنجادوچهار هزار تومان پرداخت می‌کرد که اگر بنا بود این مقدار بر اساس برنامه‌های مصوب چهارم و پنجم توسعه باشد، زنان سرپرست خانوار باید ۴۰ درصد تا حقوق مصوب قانون کار یعنی ماهیانه صد و سی‌وودو هزار تومان دریافتی داشته باشند. این در حالی است که حداقل‌های ماهانه خانوارهای ساکن تهران، رقمی معادل یک‌میلیون و دوپست و شش‌هزار تومان است؛ به‌طوری‌که هزینه سالانه خانوارهای مناطق شهری تهران حداقل چهارده میلیون و شش‌صد هزار تنگ تومان برآورد شده است. هزینه زندگی در تهران از زندگی در سایر شهرها کمی بیشتر است، باین‌حال ازآنجاکه بخش اعظم زنان سرپرست خانواده شهرنشین‌اند و بیش از نیمی‌ا آنان بیگار و نیازمند کمک‌های دولتی هستند، مقایسه ارقام ارائه‌شده توسط شهرداری تهران و کمک‌های کمیته امداد و سازمان بهزیستی، دو نهاد مسئول رسیدگی به زنان سرپرست خانواده، تصویر از فقر فزاینده خانواد‌های زن سرپرست به دست می‌دهد.

دیدگاه

زهره‌حاجیان

اصلاًخبر خوبی نیست افزایش آمار طلاق، کاهش سن زنان سرپرست خانوار، عدم مسئولیت‌پذیری مردان و افتادن بار زندگی به دوش زنان اصلاًخبر خوبی نیست. این در حالی است که زنان سرپرست خانوار علاوه بر تحمل فشارهای مالی و اقتصادی و تأمین مخارج فرزندان نگاه‌های منفی جامعه‌را نیز باید تحمل کنند.

کاهش سن زنان سرپرست خانوار نشان‌ه خوبی نیست اینکه بشنویم و بخوانیم که بیش از نه هزار زن سرپرست خانوار در کشور زیر ۲۰سال هستند نگران‌کننده است. بر اساس اطلاعاتی که اواخر سال گذشته منتشر شد زنان سرپرست خانوار زیر ۲۰ سال ۴ درصد از کل زنان سرپرست خانوار کشور یعنی حدود ۸ هزار و ۹۷۲ نفر از این گروه را تشکیل می‌دانند و مشاور وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی در امور زنان و خانواده با اعلام این خبر گفته بود: بیشترین تعداد زنان سرپرست خانوار در

پرونده

نگاهی به رویکرد دولتها در قبال زنان سرپرست خانوار

بخش نامه‌های بی‌اثر!

دوهفته نامه سیاسی، اجتماعی

- شماره ۱۴
- نیمه اول تیر ۱۳۹۵

- دوهفته نامه سیاسی، اجتماعی
- شماره ۱۴
- نیمه اول تیر ۱۳۹۵

مشترک دورهم جمع می‌شوند و علاوه بر کمک به یکدیگر و استفاده از تجربیات هم اقدام به کاری می‌کنند که درآمدزا باشد و نیازهای مادی‌شان را رفع کند.

در سال ۷۹ کارشناسان بهزیستی به دنبال تخصصی کردن خدمات قبل‌ارائه به زنان سرپرست خانوار و در راستای خروج کاردخ سرپرست خانوار از فقر و چرخه حمایتی بهزیستی اقدام کردند. کارشناسان بهزیستی به عبارتی بهتر به‌منظور توانمندسازی آن‌ها با تشکیل ۵۲ گروه همیار در سراسر کشور این طرح را اجرایی کردند.

طرح فوق که نتیجه کاری کارشناسی بود و ثابت‌شده است که در صورت درست اجراشدن می‌تواند به وضعیت معیشت زنان سرپرست خانوار و همچنین به سامان دادن وضعیت مشارکت اجتماعی آن‌ها کمک کند. ادامه پیدا کرد و در سال ۸۳ تعداد گروه‌های همیار زنان سرپرست خانوار کشور به ۵۰۵ گروه رسید.

ازآن‌پس این گروه‌ها با فراز و نشیب‌هایی همراه بودند. دولت نهم در ابتدای تصدی‌گری خود اقبال چندانی به این گروه‌ها نشان نداد و در سال ۸۴ نهنت‌ها تعداد آن‌ها افزایش نیافت که با کاهش ۱۱۱۱ نفر از این گروه‌ها نیز مواجه بودیم. پس‌ازاین اما کارشناسان بهزیستی دولت را مجاب کردند که این طرح باید انجام شود و برای حمایت از زنان سرپرست خانوار چاره‌ای جز این نیست.

نتیجه آن شد که در سه سال بعد گروه‌های همیار زنان سرپرست خانوار رشد یک‌داز و مریزی پیدا کردند و تعداد آن‌ها در سال ۸۷ به ۸۷۱ گروه رسید اما پس‌ازآن به تعداد این گروه‌ها اضافه‌شد و آخرین آمار نشان می‌دهد که تا پایان سال ۸۸ هم تعداد گروه‌های همیار همان ۸۷۱ گروه بوده است.

نتیجه آن شد که در سه سال بعد گروه‌های همیار زنان سرپرست خانوار رشد یک‌داز و مریزی پیدا کردند و تعداد آن‌ها در سال ۸۷ به ۸۷۱ گروه رسید اما پس‌ازآن به تعداد این گروه‌ها اضافه‌شد و آخرین آمار نشان می‌دهد که تا پایان سال ۸۸ هم تعداد گروه‌های همیار همان ۸۷۱ گروه بوده است.

نتیجه آن شد که در سه سال بعد گروه‌های همیار زنان سرپرست خانوار رشد یک‌داز و مریزی پیدا کردند و تعداد آن‌ها در سال ۸۷ به ۸۷۱ گروه رسید اما پس‌ازآن به تعداد این گروه‌ها اضافه‌شد و آخرین آمار نشان می‌دهد که تا پایان سال ۸۸ هم تعداد گروه‌های همیار همان ۸۷۱ گروه بوده است.

نتیجه آن شد که در سه سال بعد گروه‌های همیار زنان سرپرست خانوار رشد یک‌داز و مریزی پیدا کردند و تعداد آن‌ها در سال ۸۷ به ۸۷۱ گروه رسید اما پس‌ازآن به تعداد این گروه‌ها اضافه‌شد و آخرین آمار نشان می‌دهد که تا پایان سال ۸۸ هم تعداد گروه‌های همیار همان ۸۷۱ گروه بوده است.

نتیجه آن شد که در سه سال بعد گروه‌های همیار زنان سرپرست خانوار رشد یک‌داز و مریزی پیدا کردند و تعداد آن‌ها در سال ۸۷ به ۸۷۱ گروه رسید اما پس‌ازآن به تعداد این گروه‌ها اضافه‌شد و آخرین آمار نشان می‌دهد که تا پایان سال ۸۸ هم تعداد گروه‌های همیار همان ۸۷۱ گروه بوده است.

گروه سنی ۵۰ تا ۵۹ سال فرآیداند اما حدود نه هزار نفر از زنان سرپرست خانوار زیر ۲۰ سال سن دارند. وحیده‌نگین در مورد تعداد زنان سرپرست خانوار زیر ۲۰ سال گفت: این آمار بر اساس اطلاعات بدست‌آمده در همایش زنان در مسیر توسعه و تحقیقات در سال ۹۰ بدست‌آمده است. اما بیشترین تعداد زنان سرپرست خانوار متعلق به گروه سنی ۵۰ تا ۵۹ سال با تعداد حدود ۵۴۸ هزار و ۸۵۸ نفر یعنی ۲۱ درصد زنان سرپرست خانوار است.

گروه سنی ۵۰ تا ۵۹ سال با تعداد حدود ۵۴۸ هزار و ۸۵۸ نفر یعنی ۲۱ درصد زنان سرپرست خانوار است.

وجود دو میلیون و پانصد هزار زن سرپرست خانوار

در حال حاضر بیش از دو میلیون و پانصد هزار نفر زن سرپرست خانوار در کشور زندگی می‌کنند. این آمار را سیدحسن موسوی‌چلک، رئیس انجمن مددکاری ایران می‌گوید. این در حالی است که ۵۰ درصد زنان سرپرست خانوار پس از ۵۰ سالگی تحت پوشش نهاد حمایتی قرار می‌گیرند و حدود ۴۰ درصد از آنان تحت حمایت کمیته امداد (ره) قرار دارند. همان‌روژه آذر اسماعیلی مشاور وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی در امور زنان و خانواده

گروه را تشکیل دهند.

او تأکید می‌کند: علاوه بر این مشکلات حتی اگر گروهی شکل بگیرد، متأسفانه مددجویان مهم‌ترین مشکلی که در اجرای طرح گروه‌های همیار با آن مواجه هستیم کمبود اعتبارات

تسویه و توانمندسازی آن‌ها ندایم. مشاور معاون امور اجتماعی سازمان بهزیستی کشور و سرپرست سابق دفتر زنان و خانواده این سازمان نیز در مورد مشکلات گروه‌های همیار سرپرست خانوار می‌گوید: به علت آموزش ندیدن گروه‌ها و عدم ظرفیت‌سازی

و در مواردی اشتغال گروه‌ها در شغل‌های سنتی و تکراری باعث شده که این گروه‌ها به موفقیت کامل نرسند.

گروه‌های همیار به دو بخش مشکلات سخت‌افزاری و نرم‌افزاری می‌گوید: مشکلات بخش نرم‌افزاری فرید براتی سده با تشکیل مشکلات گروه‌های همیار در عدم آموزش اعضای گروه سرمایه‌اجتماعی افراد سرمایه‌گذاری آن‌ها را نیز بالا می‌برد و از این لحاظ تصدی‌کردن خلاصه می‌شود. ولی در بخش سخت‌افزاری کار، مسئله تهیه مکان و امکانات برای گروه‌های همیار، رقابت با شرکت‌ها و کارخانه‌ها تولیدی، کارشناس امور بانوان وزارت رفاه و تأمین

اجتماعی در این مورد می‌گوید: طرح حمایت از مشاغل خانگی با توجه به نرخ بالای بیکاری کارشناس امور بانوان وزارت رفاه و تأمین اجتماعی در این مورد می‌گوید: طرح حمایت از مشاغل خانگی با توجه به نرخ بالای بیکاری کارشناس امور بانوان وزارت رفاه و تأمین اجتماعی در این مورد می‌گوید: طرح حمایت از مشاغل خانگی با توجه به نرخ بالای بیکاری کارشناس امور بانوان وزارت رفاه و تأمین اجتماعی در این مورد می‌گوید: طرح حمایت از مشاغل خانگی با توجه به نرخ بالای بیکاری کارشناس امور بانوان وزارت رفاه و تأمین

اجتماعی در این مورد می‌گوید: طرح حمایت از مشاغل خانگی با توجه به نرخ بالای بیکاری کارشناس امور بانوان وزارت رفاه و تأمین اجتماعی در این مورد می‌گوید: طرح حمایت از مشاغل خانگی با توجه به نرخ بالای بیکاری کارشناس امور بانوان وزارت رفاه و تأمین اجتماعی در این مورد می‌گوید: طرح حمایت از مشاغل خانگی با توجه به نرخ بالای بیکاری کارشناس امور بانوان وزارت رفاه و تأمین

اجتماعی در این مورد می‌گوید: طرح حمایت از مشاغل خانگی با توجه به نرخ بالای بیکاری کارشناس امور بانوان وزارت رفاه و تأمین اجتماعی در این مورد می‌گوید: طرح حمایت از مشاغل خانگی با توجه به نرخ بالای بیکاری کارشناس امور بانوان وزارت رفاه و تأمین اجتماعی در این مورد می‌گوید: طرح حمایت از مشاغل خانگی با توجه به نرخ بالای بیکاری کارشناس امور بانوان وزارت رفاه و تأمین

اجتماعی در این مورد می‌گوید: طرح حمایت از مشاغل خانگی با توجه به نرخ بالای بیکاری کارشناس امور بانوان وزارت رفاه و تأمین اجتماعی در این مورد می‌گوید: طرح حمایت از مشاغل خانگی با توجه به نرخ بالای بیکاری کارشناس امور بانوان وزارت رفاه و تأمین

اجتماعی در این مورد می‌گوید: طرح حمایت از مشاغل خانگی با توجه به نرخ بالای بیکاری کارشناس امور بانوان وزارت رفاه و تأمین اجتماعی در این مورد می‌گوید: طرح حمایت از مشاغل خانگی با توجه به نرخ بالای بیکاری کارشناس امور بانوان وزارت رفاه و تأمین

پرونده

مشترک دورهم جمع می‌شوند و علاوه بر کمک به یکدیگر و استفاده از تجربیات هم اقدام به کاری می‌کنند که درآمدزا باشد و نیازهای مادی‌شان را رفع کند.

در سال ۷۹ کارشناسان بهزیستی به دنبال تخصصی کردن خدمات قبل‌ارائه به زنان سرپرست خانوار و در راستای خروج کاردخ سرپرست خانوار از فقر و بیکاری و فراهم آوردن زمینه مشارکت زنان در فعالیت‌های اجتماعی به نقطه مطلوب نرسیده است و دولت نهم تنها به زنان سرپرست خانوار توجه داشته است اما بررسی وضعیت این قشر از زنان نیز نشان می‌دهد که مشکلات در این زمینه هنوز باقی است.

حوزه زنان سرپرست خانوار که دولت نهم بر اساس شعار مهرورزی و عدالت‌گستری روی زنای با آن دست‌به‌گریبان‌اند. این در حالی است که تعداد زیادی از مردان سرپرست خانوار که متعاد هستند در هیچ آماری محاسبه نشده‌اند تا بتوان با استناد به این آمار تعداد زنان سرپرست خانوار مشخص و معلوم شود که چه تعداد از خانواده‌ها علاوه بر حمایت مالی نیاز به مشاوره برای حل مشکلات ناشی از اعتیاد در خانواده‌اند. بر این اساس می‌توان نتیجه گرفت که تعداد زنان سرپرست خانوار در کشور بیش از سه میلیون نفر است. حمایت از زنان سرپرست خانوار به عهده سازمان بهزیستی و کمیته امداد امام‌خمینی (ره) گذاشته‌شده، اما تعداد زنان سرپرست خانوار که حمایت‌های این سازمان‌ها مشکلات آن‌ها را رفع نمی‌کند یا هیچ کمکی از این دو نهاد دریافت نمی‌کنند زیاد است.

مشاغل نیمه تخصصی در انتظار زنان

سرپرست خانوار

مشکل دیگر این زنان نداشتن مسکن است که به دلیل پایین بودن درآمدنی‌توانند مسکن مناسبی اجاره کنند و مجبورند در مناطق نامناسب که اجاره کمتری دارد، سکونت داشته باشند پس به‌طور کلی اقتصاد به‌عنوان اصلی‌ترین مشکل زنان سرپرست خانوار مطرح است.

اگرچه در برنامه‌های چهارم و پنجم توسعه از رسیدگی به وضعیت زنان سرپرست خانوار نام‌برده شده و مصوب شده تا به این زنان از منابع دولتی حقوق پرداخته‌شود، اما محدودیت‌منبع که همواره یکی از مهم‌ترین مشکلات دولتها در تمام تاریخ بوده مابع از این شده تا حقوق‌خورری به این زنان پرداخته‌شود، به‌گونه‌ای که سال گذشته سازمان بهزیستی به‌نژان سرپرست خانوار پنجادوچهار هزار تومان پرداخت می‌کرد که اگر بنا بود این مقدار بر اساس برنامه‌های مصوب چهارم و پنجم توسعه باشد، زنان سرپرست خانوار باید ۴۰ درصد تا حقوق مصوب قانون کار یعنی ماهیانه صد و سی‌وودو هزار تومان دریافتی داشته باشند. این در حالی است که حداقل‌های ماهانه خانوارهای ساکن تهران، رقمی معادل یک‌میلیون و دوپست و شش‌هزار تومان است؛ به‌طوری‌که هزینه سالانه خانوارهای مناطق شهری تهران حداقل چهارده میلیون و شش‌صد هزار تنگ تومان برآورد شده است. هزینه زندگی در تهران از زندگی در سایر شهرها کمی بیشتر است، باین‌حال ازآنجاکه بخش اعظم زنان سرپرست خانواده شهرنشین‌اند و بیش از نیمی‌ا آنان بیگار و نیازمند کمک‌های دولتی هستند، مقایسه ارقام ارائه‌شده توسط شهرداری تهران و کمک‌های کمیته امداد و سازمان بهزیستی، دو نهاد مسئول رسیدگی به زنان سرپرست خانواده، تصویر از فقر فزاینده خانواد‌های زن سرپرست به دست می‌دهد.

او با بیان اینکه این طرح باهدف بهبود و ارتقای وضعیت معیشتی خانواده برنامه‌ریزی و تصویب‌شده است، می‌گوید: پاسخ به مطالبات زنان سرپرست خانوار در این طرح از مهم‌ترین اهداف آن است تا زنان در کنار فرزندان‌شان بتوانند فعالیت اقتصادی داشته باشند.

مشاور امور بانوان وزارت رفاه و تأمین اجتماعی تصریح می‌کند: با توجه به اینکه اولویت وزارت کار رسیدگی به وضعیت زنان سرپرست خانوار است، در این طرح تمهیداتی برای این دسته از افراد در نظر گرفته‌شده است.

طرح حمایت از زنان سرپرست خانوار از طریق مشاغل خانگی هنوز در مرحله‌های نخست که به عنوان همیار خانگی و هم ارتباطات نمی‌توان گفت که بهتر است سازمان‌های دولتی روی یک طرح تأکید کنند اما مسلم است که باید به طرح گروه‌های همیار توجه بیشتری شود تا با گسترش آن‌ها یکبار برای همیشه زنان را از فقر اقتصادی نجات دهند. چراکه اکنون دیگر باید برای رسیدن زنان از فقر فقرهای است که با افزایش سرمایه‌اجتماعی افراد سرمایه‌گذاری آن‌ها را نیز بالا می‌برد و از این لحاظ تصدی‌کردن خلاصه می‌شود. ولی در بخش سخت‌افزاری کار، مسئله تهیه مکان و امکانات برای گروه‌های همیار، رقابت با شرکت‌ها و کارخانه‌ها تولیدی، کارشناس امور بانوان وزارت رفاه و تأمین

اجتماعی در این مورد می‌گوید: طرح حمایت از مشاغل خانگی با توجه به نرخ بالای بیکاری کارشناس امور بانوان وزارت رفاه و تأمین اجتماعی در این مورد می‌گوید: طرح حمایت از مشاغل خانگی با توجه به نرخ بالای بیکاری کارشناس امور بانوان وزارت رفاه و تأمین اجتماعی در این مورد می‌گوید: طرح حمایت از مشاغل خانگی با توجه به نرخ بالای بیکاری کارشناس امور بانوان وزارت رفاه و تأمین

اجتماعی در این مورد می‌گوید: طرح حمایت از مشاغل خانگی با توجه به نرخ بالای بیکاری کارشناس امور بانوان وزارت رفاه و تأمین اجتماعی در این مورد می‌گوید: طرح حمایت از مشاغل خانگی با توجه به نرخ بالای بیکاری کارشناس امور بانوان وزارت رفاه و تأمین

اجتماعی در این مورد می‌گوید: طرح حمایت از مشاغل خانگی با توجه به نرخ بالای بیکاری کارشناس امور بانوان وزارت رفاه و تأمین اجتماعی در این مورد می‌گوید: طرح حمایت از مشاغل خانگی با توجه به نرخ بالای بیکاری کارشناس امور بانوان وزارت رفاه و تأمین

اجتماعی در این مورد می‌گوید: طرح حمایت از مشاغل خانگی با توجه به نرخ بالای بیکاری کارشناس امور بانوان وزارت رفاه و تأمین

اجتماعی در این مورد می‌گوید: طرح حمایت از مشاغل خانگی با توجه به نرخ بالای بیکاری کارشناس امور بانوان وزارت رفاه و تأمین

آست نانگ ۷

تلنگر

خانه‌های بی‌پدر!

در خانواد‌های ایرانی، معمولاً مرد (پدر) سرپرست خانواده محسوب می‌شود، اما تحت شرایطی، چنین مسئولیتی بر عهده زنان (مادر) قرار می‌گیرد. طبق تعریف، زنان سرپرست خانوار، شامل زنان بیوه، زنان مطلقه (عم از زنی که پس از طلاق به‌تنهایی زندگی می‌کند،و یا به‌خانه پدری بازگشته، ولی خود امرارمعاش می‌کنند)،همسران مردان‌متعاد،همسران مردان زندانی، همسران مردان بیگار، همسران مردان مهاجر، همسران مردانی که در نظاموظیفه مشغول خدمت هستند، زنان خودسرپرست (زنان سالمند تنها)، دختران خودسرپرست (دختران بی‌سرپرستی که هرگز ازدواجنکرده‌اند) همسران مردان ازکارافتاده و سالمند،می‌شوند.

با توجه به آنکه در سال‌های اخیر با روند روبه رشد شمار زنان سرپرست خانوار مواجه بودیم (که یکی از مهم‌ترین دلایل آن افزایش آمار طلاق بوده است) دفعه‌فدنگه ویژه به مسائل و مشکلات آن‌ها امری ضروری و لازم بوده است.

علاوه بر این، فقر زمانی، از دیگر مسائل پیشروی این زنان است. به‌طوری‌که تحقیقات نشان می‌دهند، این زنان، زمان بیشتری را صرف کار می‌کنند. چنین امری موجب ایجاد فقر زمانی و بی‌توجهی به جنبه‌های فرهنگی، آموزشی و تربیتی خود و فرزندان می‌شود. از سوی دیگر، آنچه لقب بر مورد زنان سرپرست خانوار نداده گردفته‌شده است، نیازهای روانی و عاطفی آن‌ها بوده است. بر اساس بررسی‌های انجام‌شده، نگرانی، اضطراب و ناامنی، بیشترین دفعه‌فدنگه زنان سرپرست خانوار نسبت به آینده خود و فرزندان‌شان بوده‌است.

وضعیت بد اقتصادی موجب شده‌است که هم زنان سرپرست خانوار و هم فرزندان آن‌ها از آسیب‌پذیرترین اقشار جامعه در برابر آسیب‌های اجتماعی باشند و عمدتاً یکی از علام بیماری‌های روانی مانند افسردگی، اضطراب، وسوس و پرخرجگری در آن‌ها دیده می‌شود. فرزندان این خانواده‌ها به‌طور باقوه در معرض مسائلی مانند کار کودکان در مشاغل سیاه و غیرسرمی، بزهکاری اجتماعی، محرومیت از تحصیل و سوءتغذیه قرار دارند.

برای رورسامان دادن به وضعیت این زنان، علاوه بر آنکه لازم است تعدد مراکز تصمیم‌گیری مه‌ار شود و از انجام فعالیت‌های موزی نهادهایی مانند کمیته امداد امام خمینی (ره) و سازمان بهزیستی خودداری شود، کمک اصلی باید در چارچوب توانمندسازی آنان مورد توجه قرار گیرد. فرآیند توانمندسازی زنان در چارچوب مباحث توسعه اجتماعی از اهمیت بالایی برخوردار است. این امر، راهی برای ورود زنان به فعالیت‌های مشارکت آمیز اجتماعی است. زنان سرپرست خانواره در مقایسه با دیگر زنان، از تحصیلات و مهارت‌های فنی و آموزشی کمتری برخوردارند. یکی از راه‌های مهم در راستای توانمندسازی زنان سرپرست خانوار، سوق دادن کمک‌ها به آن‌ها از سازمان‌های حمایتی به خدمات بیمه‌ای و اجتماعی است. اجرای طرح بیمه اجتماعی این زنان، علاوه بر کمک به ارتقای امنیت روحی و روانی این زنان در اداره زندگی و کاهش دفعه‌فدغه، می‌تواند به‌عنوان پشتوانه محکمی برای حمایت از آن‌ها در شرایط سخت آینده و در دوران کوهلت و ازکارافتادگی محسوب شود.

هدف گروه برنامه‌ای که زنان سرپرست خانوار در متن آن قرار می‌گیرند، باید توانمندسازی آنان باشد و نه صرفاً کمک‌های محدود مالی به آن‌ها. مشکل اصلی در کمک‌های حمایتی مالی (که نمونه آن را

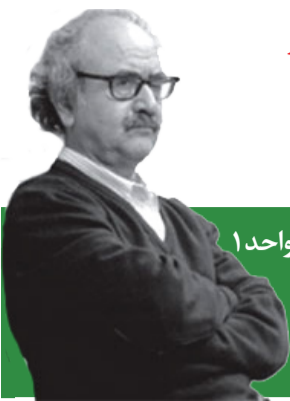
در طرح ارائه‌شده به مجلس برای حمایت از زنان سرپرست خانوار مشاهده کردیم) آن است که بودجه مناسب برای آن در نظر گرفته نشده و پیش‌بینی برای تأمین اعتبار آن منظر قرار نمی‌گیرد.

در صورتی که با انتقال خدمات حمایتی و پرداخت مستمری به خانواد‌های تحت پوشش به حمایت‌های بیمه‌ای و تأمین اجتماعی، زمینه مناسبی فراهم می‌گردد که این زنان روی پای خود بایستند. از سوی

دیگر، فرآیند توانمندسازی زنان می‌تواند در سه حوزه میزبان بالایی می‌سوالی در میان زنان سرپرست خانوار، اگر امکان فراهم است، بتوان شرایط تحصیل برای آن‌ها فراهم کرد. درزمینه اجتماعی، بتوان شرایط حضور فعال آنان را در اجتماع مهیا ساخت، و به‌عبارت‌دیگر، حضور آنان در اجتماع مورد بازتعریف قرار گیرد. درنهایت، با توجه به آنکه تعداد زیادی از آنان متکی به کمک‌های سازمان‌های متولی هستند، به نظر می‌رسد آنچه می‌تواند درزمینه اقتصادی در سروه‌ه اقدامات سازمان‌های دولتی و نیز غیردولتی در راستای توانساری آن‌ها قرار گیرد، حروفه آموزشی به آنان به‌عنوان شیوه‌ای مطمئن در راه خوداشتغالی و ایجاد منبع درآمدی پایدار است.

^[1] مصدجولاصری

^[2] روزنامهتلنگر

- صاحب امتیاز و مدیرمسئول: محمد آیتی
- سر دبیر: امیر حسین مصلی
- مدیر هنری: عالییه اعتمادیان
- پست الکترونیک: ayatemandegar@yahoo.com
- آدرس: تهران - خیابان ستول - کوچه ششم شرقی - پلاک ۲ - واحد ۱
- تلفن: ۴۴۲۹۱۵۱۳
- چاپ: نقش افست گرافیک
- پذیرش آگهی: ۴۴۲۴۹۶۱۱

فرضیه

چرا رسانه‌های مخالف دولت در دوران احمدی‌نژاد ساکت بودند؟

غلامرضا انصاری
فعال اصلاح طلب

عضو شورای مرکزی حزب اتحاد ملت ایران اسلامی در گفت‌وگو با خبرنگار سیاسی آیت ماندگار درباره سخنان رهبر معظم انقلاب اسلامی در دیدار با مسئولان و کارگزاران کشور درباره برجام اظهار کرد: رهبر انقلاب در دیدار با مسئولان و کارگزاران کشور اعلام فرمودند که باید نگاهمان به نقاط ضعف و قوت برجام نسبی باشد. به این معنا، حداقل تاثیر توافقی هسته‌ای ارتباط، تعامل، گفت‌وگو با دنیا و همچنین فراهم کردن فضایی برای ورود سرمایه به کشور است. غلامرضا انصاری عنوان کرد: در گذشته واحدهای صنعتی و کارخانه‌های زیادی به تعطیلی کشیده شدند، در حالی که صدای هیچکدام از رسانه‌های مخالف و منتقد امروز دولت آقای روحانی در نیامد.

او به فضا سازی و فراکنی رسانه‌های مخالف دولت درباره حقوق‌های مدیران دولتی پرداخت و گفت: متأسفانه فضای کشور را به انحراف کشیده‌اند و می‌گویند چرا مدیران حقوق‌های میلیونی دریافت می‌کنند؟ مگر همین مدیران در دولت‌های قبلی نبودند و چنین حقوقی دریافت نمی‌کردند؟ در حقیقت برخی سعی دارند تا فضای کشور را به حاشیه ببرند و امکان تعقل و برنامه ریزی برای حل مشکلات را از مسئولین بگیرند.

این فعال سیاسی اصلاح طلب ادامه داد: با توجه به وضعیتی که به واسطه برجام در کشور به وجود آمده است باید از تمام ظرفیت‌های ممکن آن استفاده کنیم به عبارتی باید جذب سرمایه خارجی در ایران را بالا ببریم. بعد از توافق هسته‌ای تمام نگاه‌ها به کشورمان تغییر کرده است و همه به دنبال سرمایه‌گذاری در ایران هستند. خوشبختانه کشورمان در منطقه یکی از کشورهای با امنیت به حساب می‌آید.

وی با بیان اینکه بازار اقتصادی ایران می‌تواند جذب حداکثری از سرمایه‌های خارجی را کسب کند، تصریح کرد: برجام و مؤلفه‌های آن می‌تواند باعث رونق اقتصادی و خارج شدن از رکود شود. ایران با جاذبه‌های بسیار خوبی از جمله: پایین بودن دستمزد و ارزانی حامل‌های انرژی و نیروی انسانی جوان و جویای کار از شرایط مناسبی برخوردار است و این مسأله می‌تواند نقش تعیین کننده‌ای در بازار اقتصادی منطقه برای ایران به وجود بیاورد. این عضو شورای شهر تهران در این باره افزود: با فضا سازی و به انحراف کشیدن برجام نمی‌توانیم به مؤلفه‌های مهم و ارزشمند آن دست پیدا کنیم. یعنی تمام ظرفیت‌های اقتصادی، مالی و ... که در برجام وجود دارد را به صفر تبدیل کرده‌ایم. متأسفانه به دلیل ضعف در نظام بانکی و پولی کشور در ۱۰ سال گذشته، ایران دچار یکسری عقب افتادگی‌های برنامه‌ای و نظام‌مند بانکی شده است و با جریان بانکداری علمی فاصله زیادی پیدا کرده‌ایم و باید با بکارگیری متخصصین مشاور، نظام بانکی را به روز کنیم. انصاری در پایان تصریح کرد: متأسفانه در گذشته یکسری رانت‌ها و وام‌های کلانی در اختیار برخی افراد قرار گرفته است که امیدوارم روزی به چنین فسادهایی که رخ داده است رسیدگی قطعی صورت بگیرد، چراکه به دلیل فسادهای به وجود آمده در دولت‌های نهم و دهم باعث شد تا بخش قابل توجهی از بانک‌های کشورمان ورشکسته شوند. بنابراین باید نوعی بازسازی و بازنگری در شبکه بانکی و مالی کشور به وقوع بپیوندد، چراکه بسیاری از ضعف‌های اجتماعی، فرهنگی و ... در کشور برطرف خواهند شد. البته چنین اقداماتی در گرو همکاری و همدلی مجلس، مسئولان با دولت میسر خواهد شد.

نگاری

هلنی کاظمی
کارتونیست

منتقد

برخلاف قانون اساسی همه مردم تحت پوشش بیمه نیستند!

احمد آزادی خواه
نماینده مجلس

نماینده مردم ملایر در مجلس دهم شورای اسلامی در گفت‌وگو با خبرنگار سیاسی آیت ماندگار درباره نظر مردم از نظام سلامتی کشور اظهار کرد: می‌توان گفت نظام سلامتی که دولت تدبیر و امید راه‌اندازی کرده است یک نظام موفق است. ولی مردم به بخش‌هایی از این نظام جامع، ایراداتی را وارد می‌دانند و انصافاً هم این ایرادات وارد است.

احمد آزادی خواه در ادامه تصریح کرد: یکی از مسائلی که مردم در حوزه خدمات درمانی از آن ناراضی هستند، مربوط به بحث مراکز درمانی روستاهاست. احساس می‌شود که بر عملکرد مراکز درمانی روستایی نظارت دقیقی انجام نمی‌شود چون چون پزشکی که در این مراکز مستقر می‌شود به درستی کار خود را انجام نمی‌دهد و در موقع مقرر در این مراکز حضور نمی‌یابد.

آزادی خواه اضافه کرد: همه خدمات پزشکی روستاییان در مراکز خدمات درمانی روستایی انجام نمی‌شود. در مراکز خدمات روستایی اصل اول این است که بیماران را از روستاها به شهر منتقل کنند و همین رفت‌وآمدها و سایر مشکلاتی که در این انتقال‌ها ایجاد می‌شود، باعث شده که روستاییان از فرآیند درمان گله‌مند باشند.

نماینده ملایر تأکید کرد: طبق قانون اساسی باید همه مردم تحت پوشش بیمه‌ای قرار بگیرند این در حالی است که الان بسیاری از مردم بیمه درمانی ندارند و کسانی هم که زیر پوشش بیمه درمانی هستند، بیمه آن‌ها محدود است.

آزادی خواه از هزینه‌های سرسام آور بستری و جراحی انتقاد کرد و گفت: مردم نسبت به هزینه‌های سنگین درمان بسیار گلایه دارند و از طرفی این ناهماهنگ بودن تعرفه‌ها مردم را اذیت می‌کند.

معرفی سایت

www.rouyad24.ir
www.tadbir24.ir
www.khabarnema.ir

@ayatemandegar

ayatemandegar

مشاعر

نغمه آشنا

بند دلم به پای تو
صید من ای شکار من
شهادت لب بر لب من
هستی و یادگار من

عشق منی طعنه من
به حال روز زار من
گر نرسم به وصل تو
وای به روزگار من

سرو بلند قامت
گلبن لاله زار من
کی برسد به انتها
این همه انتظار من

الهام عندلیب مقدم

ماه من ای نگار من
عطر خوش بهار من
یک نظر از نگاه تو
مایه افتخار من

چون شب پرستاره‌ای
نور دو چشم تار من
دیدن روی ماه تو
لحظه ماندگار من

نغمه آشنای دل
ساز خوش هزار من
لحظه لحظه هر نفس
نشستهای کنار من

یادآوری

سه‌شنبه‌های سبز را فراموش نکنیم

نام کمپین «سه‌شنبه‌های بدون خودرو» برای اولین بار از سوی گروهی از فعالان محیط زیست شهر اراک مطرح شد. حال با نزدیک به سی هفته از این تولد، ۱۲۴ شهر، هشت شهردار، شش بانک، چند فرماندار و بسیاری از نهادهای دولتی به آن پیوسته‌اند، به‌طوری که به گفته «محمد درویش» مدیر دفتر آموزش و مشارکت‌های مردمی سازمان حفاظت محیط زیست در روزهای آینده متروی تهران و شرکت واحد، بیلبوردهایی را برای تبلیغات به این کمپین اختصاص می‌دهند. در واقع طبق این طرح باید حداقل یک روز در هفته بدون خودروی شخصی وارد شهر شویم تا سعی کنیم به تدریج از الگوی خودروی شخصی به سمت استفاده بیشتر از حمل‌ونقل عمومی حرکت کنیم. پوشش سه‌شنبه‌های بدون خودرو در حقیقت تلنگری به خود است برای حرکت در مسیری که خواستار آن هستیم، «رسیدن به هوایی پاک»، البته تحریک این پوشش نیاز به فرهنگ‌سازی و حمایت از جانب مسئولین دارد. «بختیاری» مبتکر پوشش سه‌شنبه‌های بدون خودرو می‌گوید: «کشور ما عمر ۵۰ ساله‌ای در مواجهه با آلودگی هوا دارد و تاکنون اقدامی مؤثر جهت پایان این مشکل انجام نشده در صورتی که کشورهای پیشرفته در عرض کمتر از ۱۰ سال توانسته‌اند آلودگی هوا را کنترل کنند و این امر همکاری منسجمی را می‌طلبد». هر چند تاکنون برای حل معضل آلودگی هوا نسخه‌های مختلفی مثل طرح زوج یا فرد خودروها پیچیده شده، اما اجرای این طرح تنها از انباشت آلوده‌ها در هسته مرکزی شهر می‌کاهد و آلودگی در پیرامون هسته مرکزی را افزایش می‌دهد. گفتنی است فراهم بودن وسایل همگانی همچون تاکسی و اتوبوس و البته به‌صرفه بودن آن برای عموم مردم می‌تواند در موفقیت پوشش «بدون خودرو» تأثیرگذار باشد؛ بنابراین این طرح نیازمند الزاماتی همچون پیشسازی مسئولان در آن و فراهم بودن حمل‌ونقل عمومی است که بدون آن‌ها، اهداف این پوشش محقق نخواهد شد. بی‌تردید مسئولان در عمل باید پرچم‌دار این پوشش باشند و علاوه بر آن چنانچه استفاده از وسایل نقلیه همگانی ارزان‌تر از وسایل شخصی شود و مردم برای استفاده از آن‌ها زمان زیادی معطل نمانند و مستأصل نشوند، خودبه‌خود به پوشش روزهای بدون خودرو می‌پیوندند و این ایده نهادینه و به یک فرهنگ عمومی تبدیل می‌شود.

حرف آخر

زنان سرپرست خانوار در یک نگاه

نجمه پیرزاده

استاد دانشگاه

زنان سرپرست خانوار به زبانی اطلاق می‌شود که بدون حضور منظم یا حمایت مالی یک مرد، سرپرستی خانواده را به عهده دارند و مسئولیت اقتصادی خانواده را خود به دوش می‌کشند. در این تعریف زنان طلاق گرفته، بیوه، زنانی که همسرشان معتاد، از کار افتاده یا بیکار هستند و مجبورند هزینه زندگی را خود تأمین کنند و یا زنانی که همسرشان مهاجرت کرده‌اند، قرار می‌گیرند. البته شایان ذکر است که فوت همسر و طلاق دو عامل عمده رشد زنان سرپرست خانوار است و علاوه بر آن مهاجرت مردان، بیکاری آنان، اعتیاد شوهران یا بزهکاری

را باید از عوامل گسترش این پدیده دانست. زنان سرپرست خانوار از مشکلاتی مانند شرایط نامناسب تحصیل و در نتیجه اشتغال در بخش‌های کارمندی یا دست مزد کم رنج می‌برند. از سوی دیگر فقر در دنیا روند زنانه به خود گرفته است. خانواده‌های زن سرپرست بیش از خانواده‌های تک سرپرست مردان از فقر رنج می‌برند. هر چه سن زنان افزایش می‌یابد، سهم سرپرستی آنان نیز افزایش پیدا می‌کند. علاوه بر آن، فقر زنان

احتمال حاملگی‌های ناخواسته و بدون آمادگی را افزایش می‌دهد. پیامدهای آن سقط‌جنین‌های غیرپهناشتی و مرگ‌آور یا بیماری‌زا است. تولد کودکانی که بی‌گناه به‌این ترتیب وارد چرخه فقر می‌شوند، روند فقر را تصاعدی می‌کند. نتیجه بسیاری از تحقیقات نشان می‌دهد که این زنان در تمام ابعاد سلامت روانی در وضعیت بدتری نسبت به زنان تحت پوشش برخوردار بوده و افسردگی در آنان بیشتر به چشم می‌خورد. زنان سرپرست

خانوار از نظر سلامت روانی در وضعیت به‌مراتب بدتری قرار دارند و علائم بیماری‌های روانی مانند افسردگی، اضطراب، وسواس و پرخاشگری در آن‌ها به‌وضوح دیده می‌شود. افزون بر آن این زنان دائماً با نگرش‌های فرهنگی منفی نسبت به خود و کودکانشان روبرو هستند، نگرش‌هایی که موجب احساس حقارت، درماندگی، ترس و خجالت در آن‌ها می‌شود. آنچه می‌تواند به این زنان کمک کند، مشاوره خانوادگی و تحصیلی، آموزش مهارت‌های زندگی، آموزش مهارت‌های بهداشتی، دادن وام‌هایی برای کارآفرینی، آموزش حرفه‌ای، تسهیلاتی در زمینه‌های مسکن و کمک‌هزینه‌های تحصیلی و برنامه‌ریزی فراغت مثل ورزش، کتابخانه و غیره است. امید است در آینده نزدیک در دولت تدبیر و امید برای تمام زنان سرزمین خصوصاً زنان سرپرست خانواده، درهای گشایش باز شود تا شاهد فقر و فشارهای روحی و روانی در بین آنان نباشیم.